



جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه اصفهان

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس دکتری

حکمت متعالیه

Transcendental Theosophy

دانشکده الهیات و معارف اهل بیت علیهم السلام

مصوب دهمین جلسه شورای دانشگاه

مورخ ۱۴۰۱/۸/۱





دانشگاه اصفهان

دانشکده الهیات و معارف اهل بیت علیهم السلام گروه فلسفه و کلام اسلامی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دکتری حکمت متعالیه





فصل اول : مشخصات کلی دکتری حکمت متعالیه

- ۱ - مقدمه ۵
- ۲- اهداف ۵
- ۳ - اهمیت و ضرورت ۶
- ۴- نقش، توانایی و شایستگی دانش آموختگان ۶
- ۵- تعداد و نوع واحدهای درسی ۷

فصل دوم : جدول عناوین و مشخصات دروس

- جدول ۱ : جدول نوع دروس ۹
- جدول ۲ : دروس تخصصی ۹
- جدول ۳ : دروس اختیاری ۱۰
- جدول ۴: دروس جبرانی ۱۱

فصل سوم : ویژگیهای هریک از دروس (هدف و سرفصل دروس)

دروس تخصصی :

- ۱- وجود شناسی در حکمت متعالیه ۱۳
- ۲- علیت و حرکت در حکمت متعالیه ۱۵
- ۳- علم النفس و معادشناسی در حکمت متعالیه ۱۷
- ۴- الهیات در حکمت متعالیه ۱۹
- ۵- حکمت مشاء ۱ ۱۹
- ۶- عرفان اسلامی ۱۹





دروس اختیاری :

- ۱- معرفت شناسی در حکمت متعالیه..... ۲۵
- ۲- حکمت مشاء ۲..... ۲۷
- ۳- حکمت در کتاب و سنت..... ۲۹
- ۴- حکمت اشراق ۳۱
- ۵- وجود شناسی تطبیقی..... ۳۳
- ۶- خداشناسی و صفات الهی تطبیقی..... ۳۵
- ۷- زندگی و فلسفه در حکمت متعالیه ۳۷
- ۸- انسان شناسی در حکمت متعالیه..... ۳۹
- ۹- فلسفه اخلاق در حکمت متعالیه ۴۱
- ۱۰- طبیعیات در حکمت متعالیه..... ۴۳
- ۱۱- روش تحقیق پیشرفته ۴۵

پیوست :

- ۴۷..... علت بازنگری
- ۴۸..... جدول تطبیقی دروس تخصصی
- ۴۹..... جدول تطبیقی دروس اختیاری





فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی





۱- مقدمه :

فلسفه اسلامی در جریان سیر تاریخی خویش با حکمت متعالیه و فلسفه ملاصدرا پا به مرحله جدیدی نهاد که آثار آن هنوز ادامه دارد. ویژگی حکمت متعالیه نزدیکی هرچه بیشتر عرفان نظری با اندیشه ورزی عقلانی و همچنین با آیات الهی و کلام بلند ائمه معصومین علیهم السلام است. در هم تنیدگی عقل و نقل و شهود در حکمت متعالیه آن را از چنان ظرفیتی برخوردار کرده است که می تواند منبع غنی و عظیمی برای پاسخگویی به نیازهای هستی شناختی و معرفت شناختی زمان حاضر و نسل های آتی قرار گیرد بی شک تعالی و انسجام فکری اندیشمندانی چون حکیم ملاهادی سبزواری ، علامه طباطبائی ، شهید مطهری و امام خمینی و ده ها ستاره درخشان علمی دیگر در روزگار ما مرهون تسلط در دقایق و لطایف حکمت متعالیه صدرایی بوده است از این رو طراحی دوره دکتری حکمت متعالیه گامی استوار در جهت ارتقاء دانش فلسفی در سطوح عالی دانشگاهی و قدمی بلند در راه تحکیم مبانی نظری اسلام خواهد بود.

۲- اهداف

- تربیت محقق و متخصص در رشته ی حکمت متعالیه صدرایی به منظور رفع نیازهای فکری کشور

- گسترش مرزهای دانش در رشته ی مربوطه

- زمینه سازی برای پرورش صاحب نظر و مدرس برای مقاطع تحصیلی مختلف در زمینه فلسفه اسلامی

- ایجاد بستر مناسب به منظور ارایه نظریه های نوین در حوزه علوم انسانی

- پرورش نیروهای توانمند و دارای قدرت استنباط جهت توصیف و تحلیل اندیشه های فلسفی ، دینی و پاسخ به پرسشهای بنیادین در حوزه فلسفه اسلامی

- صورت بندی و نظام سازی میراث علمی فیلسوفان جهان اسلام





۳- اهمیت و ضرورت

فلسفه ملاصدرا یکی از ارزشمندترین بخشهای میراث فکری و فلسفی ایرانی-اسلامی است. توجه به میراث فکری و فرهنگی هر جامعه برای توسعه و حل مشکلات نظری و عملی در آن جامعه ضروری است. فلسفه در تمام ادوار تاریخ، زیربنای علوم مختلفی چون روانشناسی، جامعه شناسی، اقتصاد و سیاست بوده است. بنابراین برای تحول در فرد و اجتماع، ضرورت تربیت متخصص در معارفی چون فلسفه اسلامی بیشتر می شود. چرا که بدون آشنایی کامل با دغدغه های حکمای پیشین راهی برای شناخت گذشته خود و جامعه فکری خود نداریم. مطالعه و پژوهش نظام مند درباره فلسفه ملاصدرا به عنوان مکتب فلسفی متاخر در جهان اسلام بهترین طریق برای رسیدن به فلسفه مناسب زمانه ما در ایران و جهان است.

۴- نقش ، توانایی و شایستگی دانش آموختگان

دانش آموخته دکتری حکمت متعالیه برحسب نوع پژوهشی که در این مقطع انجام می دهد، توانایی آموزش و پژوهش در فلسفه اسلامی محض و همچنین فلسفه اخلاق ، فلسفه سیاسی و اجتماعی اسلامی و توانایی تصحیح نسخ فلسفی را کسب می کند. بطور دقیقتر می توان از توانایی دانش آموختگان این رشته به موارد زیر اشاره کرد:

- حل مسائل و مشکلات نظری و عملی

- آموزش در محافل علمی نظیر حوزه ، دانشگاه و پژوهشگاه و...

- پژوهش ، تالیف ، ترجمه ، تصحیح نسخ و در نتیجه ارایه آثار ارزشمند به جامعه علمی





۵- تعداد و نوع واحدهای درسی

واحدهای درسی این دوره اعم از آموزشی و پژوهشی ۳۶ واحد است که شامل ۱۲ واحد اصلی و ۶ واحد اختیاری است که در مرحله آموزشی ارائه می گردد و همچنین ۱۸ واحد پایان نامه که به مرحله پژوهشی اختصاص دارد. در ضمن گروه فلسفه و کلام اسلامی مجاز است تا سقف ۶ واحد جبرانی از دروسهای دوره ی کارشناسی ارشد را که دایر می باشد در این دوره لحاظ کند که به حسب صلاحدید و تشخیص گروه تصمیم گیری می شود.





فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس





جدول ۱ : جدول نوع دروس

نوع واحد درسی	تعداد واحد
تخصصی	۱۲
اختیاری	۸
رساله	۱۸
جمع	۳۶

جدول ۲ : دروس تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش نیاز یا هم نیاز
		نظری	عملی	نظری	عملی	
۱	وجود شناسی در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۲	علیت و حرکت در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۳	علم النفس و معادشناسی در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۴	الهیات در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۵	حکمت مشاء ۱	۲		۳۲		-
۶	عرفان اسلامی	۲		۳۲		-
جمع کل		۱۲		۱۹۲		





جدول ۳: دروس اختیاری

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش نیاز یا هم نیاز
		نظری	عملی	نظری	عملی	
۱	معرفت شناسی در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۲	حکمت مشاء ۲	۲		۳۲		حکمت مشاء ۱
۳	حکمت اشراق	۲		۳۲		-
۴	حکمت در کتاب و سنت	۲		۳۲		-
۵	وجود شناسی تطبیقی	۲		۳۲		-
۶	خداشناسی و صفات الهی تطبیقی	۲		۳۲		-
۷	زندگی و فلسفه در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۸	انسان شناسی در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۹	فلسفه اخلاق در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۱۰	طبیعیات در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۱۱	روش تحقیق پیشرفته	۲		۳۲		-
	جمع کل	۲۲		۳۵۲		

تعداد واحد قابل اخذ دروس اختیاری : عواحد





جدول ۴: دروس جبرانی

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش نیاز یا هم نیاز
		نظری	عملی	نظری	عملی	
۱	فلسفه سینوی ۱	۲	-	۳۲	-	-
۲	فلسفه ی ملاصدرا: هستی شناسی	۲	-	۳۲	-	-
۳	فلسفه ی ملاصدرا: خداشناسی	۲	-	۳۲	-	فلسفه ی ملاصدرا : هستی شناسی



فصل سوم

ویژگیهای هریک از دروس (هدف و سرفصل دروس)





وجود شناسی در حکمت متعالیه

Ontology in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :- حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

تحلیل و بررسی در اصول پایه ای حکمت متعالیه به منظور دست یابی به توان استنباطهای فلسفی

رئوس مطالب :

- شناخت عمیق اسفار اربعه نظری حکمت متعالیه و اهمیت آن با اسفار اربعه در حکمت عملی و عرفان
- تحلیل وجودشناختی ملاصدرا با توجه به اصالت، بساطت، تشکیک و وحدت در وجود
- اصالت وجود و اعتباریت ماهیت و نسبت وجود و ماهیت در حکمت متعالیه و نقد و تحلیلهای مربوط به آن
- مراتب وجود و اقسام آن (مستقل و رابط، رابط و رابطی، اطوار و شئون حقیقت وجود)
- تبیین مسئله جعل و بررسی ادله تعلق آن به وجود یا ماهیت

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+





منابع اصلی:

- ملاصدرا، م، (۱۳۸۶)، الحکمة المتعالیة فی الأسفار الأربعة، ج ۱ و ۲، بنیاد حکمت صدرا، تهران.

| - _____ (۱۳۶۹)، الشواهد الربوبیة فی المناهج السلوکیه، مرکز نشر دانشگاهی، مشهد.

منابع فرعی:

- ابن سینا، ح (۱۳۶۸). الهیات الشفاء، تصحیح مدکور، ا، ناصر خسرو، تهران.

- ابو البرکات، ه (۱۳۷۸). کتاب المعتبر فی الحکمة، دانشگاه اصفهان، اصفهان.

- بهمنیار، (۱۳۷۵). التحصیل، دانشگاه تهران، تهران.

- جوادی، ع، (۱۳۷۵). رحیق مختوم، اسراء، قم.

- خمینی، ر، (۱۳۸۳). تقریرات فلسفه، اردبیلی، ع، موسسه نشر آثار امام خمینی، تهران.

- سبزواری، م، (۱۴۱۵). شرح المنظومه، تصحیح حسن زاده آملی، ح، ناب، تهران.

- فخر الدین، م، (۱۴۱۲ق). المباحث المشرقیه، بیدار، قم.

- مطهری، م (۱۳۹۷). شرح مبسوط منظومه، صدرا، تهران.

- Rizvi, S. H. (2013). *Mulla Sadra and metaphysics: Modulation of being*. Routledge.

- Morris, J. W., & Šīrāzī, M. Š. (1981). *The Wisdom of the Throne: an introduction to the philosophy of Mulla Sadra* (p. 337). Princeton: Princeton University Press.





علیت و حرکت در حکمت متعالیه

Causality and Movement in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

تحقیق و تحلیل در اصول پایه ای حکمت متعالیه به منظور دست یابی به توان استنباطهای فلسفی

رئوس مطالب:

- ضرورت و سنخیت علیت و بررسی لوازم آن

- استحاله دور و تسلسل و اتحاد فاعل و قابل

- قاعده الواحد و عکس آن و بررسی موارد کاربرد آن در فلسفه

- مسئله ربط حادث به قدیم و متحرک به ثابت و نقد و بررسی پاسخ های داده شده به آن

- تعریف حرکت و بیان نحوه وجود آن در خارج

- معنای وقوع حرکت در مقوله و تعیین مقولاتی که در آنها حرکت واقع می شود بویژه حرکت جوهری





روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی :

- ملاصدرا، م (۱۳۸۶). الحکمة المتعالیه فی الأسفار العقلیه الأربعة، ج ۲ و ۳، بنیاد حکمت صدرا. تهران.

- _____ (۱۳۶۹). الشواهد الربوبیه فی المناهج السلوکیه، مرکز نشر دانشگاهی، مشهد.

منابع فرعی :

- ابن سینا، ح (۱۳۶۸). الهیات الشفاء، ناصر خسرو، تهران .

- ابو البرکات بغدادی، ه (۱۳۷۸). کتاب المعتبر فی الحکمة، دانشگاه اصفهان. اصفهان.

- بهمنیار، (۱۳۷۵). التحصیل، دانشگاه تهران. تهران.

- جوادى، ع، (۱۳۷۵). رحيق مختوم ، اسراء. قم.

- خمینی، ر (۱۳۸۱). تقریرات فلسفه، اردبیلی، ع، موسسه نشر آثار امام خمینی، تهران.

- سبزواری، م (۱۳۸۴). شرح المنظومه، تصحیح حسن زاده آملی، ح، ناب، تهران.

- فخرالدین، م، (۱۴۱۲). المباحث المشرقیه، بیدار. قم.

- مطهری، م (۱۳۷۵). حرکت و زمان، حکمت، تهران .





علم النفس و معاد شناسی در حکمت متعالیه

Psychology and Resurrectionology in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

-تحلیل و بررسی احکام نفس و معاد شناسی در حکمت متعالیه

رئوس مطالب:

- احکام نفس، ماهیت نفس، رابطه نفس و بدن، حدوث و قدم نفس
- حقیقت نفس، علت و سبب نفس، وحدت نفس و قوا
- جاودانگی نفس، مراتب و درجات وجود انسان، تناسخ، مرگ، اصول اثبات معاد جسمانی و شبهات پیرامون آن

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+





منابع اصلی:

- ابن سینا، ح (۱۳۳۴). الشفا، ج ۱ و ۵، ذوی القربی، قم
- _____ (۱۴۰۰). رسایل فلسفی، بیدارفر، قم.
- _____ (۱۳۶۳). المبدأ و المعاد، مک گیل و دانشگاه تهران، تهران.
- ملاصدرام، (۱۴۱۰). الحکمه المتعالیه فی الاسفار العقلیه الاربعه، ج ۸ و ۹، دار احیاء التراث العربی، بیروت.
- _____ (۱۳۶۳). مفاتیح الغیب، تعلیقات نوری، م، تصحیح خواجهی، م، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، تهران.
- _____ (۱۳۸۱). المبدأ و المعاد، ج ۲، تصحیح ذبیحی، م و شانظری، ج، بنیاد حکمت صدرا، تهران.

منابع فرعی:

- آشتیانی، ج، (۱۳۸۱). شرح زاد المسافر، بوستان کتاب، قم.
- ابن سینا، ح (۱۳۸۷). لنجاه من الغرق فی بحر الضلالت، تصحیح دانش پژوه، دانشگاه تهران، تهران.
- _____ (۱۳۷۹). الاشارات و التنبيهات، ج ۲ و ۳، دفتر نشر کتاب، قم.
- _____ (۱۳۷۱). المباحثات، تصحیح بیدارفر، م، بیدار، قم.
- خمینی، ر (۱۳۸۱). تقریرات فلسفه، اردبیلی، ع، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی تهران.
- طباطبایی، م (۱۳۸۱). انسان از آغاز تا انجام، ترجمه و تعلیق لاریجانی، ص، الزهراء، تهران.
- ملاصدرا، م (۱۳۸۹). رسایل فلسفی، بنیاد حکمت صدرا، تهران.
- _____ (۱۳۹۲). تعلیقه بر شرح حکمه الاشراق، تصحیح حبیبی، ن، بنیاد حکمت صدرا، تهران.





الهیات در حکمت متعالیه

Theology in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

- تحلیل اهم مباحث مطرح در الهیات و خداشناسی در حکمت متعالیه

رئوس مطالب:

- خداشناسی فلسفی با تاکید بر وجودشناسی ملاصدرا: برهان صدیقین، یکتایی وجود و بساطت واجب الوجود
- بررسی و تحلیل صفات الهی در حکمت متعالیه
- تحلیل قاعده الواحده، دوام فیض و توحید افعالی و عبادی در حکمت متعالیه
- تحلیل فیلسوفان حکمت متعالیه از مساله خیر و شر
- تحلیلی برارتباط خدا و انسان در حکمت متعالیه

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
—	+	+	+





منابع اصلی:

- ملاصدرا، م (۱۳۸۱). المبدأ و المعاد فی الحکمه المتعالیه، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .
- _____ (۱۳۸۶). الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه، ج ۶ و ۷، مصطفوی، قم .
- _____ (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .

منابع فرعی:

- ملاصدرا، م (۱۳۶۱). تفسیر القرآن الکریم، بیدار، قم .
- _____ (۱۳۶۷). شرح اصول کافی، چاپخانه حیدر، تهران.





حکمت مشاء ۱

(۱) Peripatetic Philosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

- تحلیل اصول وجودشناسی حکمت مشاء و شناخت اهم آراء ابن سینا

رئوس مطالب

- تبیین و تحلیل وجود، جوهر، ماده، صورت، قوه و فعل در نگاه ارسطو، ابن سینا و ابن رشد
- مساله حرکت در هستی شناسی ارسطو و ابن سینا
- شناخت علیت، مناسبات علل و تناهی علل
- عشق و معشوق در وجودشناسی ابن سینا
- روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+





منابع اصلی:

- ابن سینا، ح (۱۳۶۳). الهیات شفاء، ناصر خسرو، تهران.

- _____ (۱۳۶۴). النجاه، چاپخانه خورشید، تهران.

- _____ (۱۳۷۷). الاشارات و التنبيهات، دفتر نشر کتاب، قم.

منابع فرعی:

- ابن سینا، ح (۱۳۶۸). المبدأ و المعاد، انتشارات دانشگاه مِک گیل و دانشگاه تهران، تهران.

- _____ (۱۴۰۴). التعليقات، مکتب الاعلام الاسلامی، قم.

- _____، (۱۳۸۸). مجموعه رسائل، ترجمه درّی، ض، آیت اشراق، قم.

- ارسطو، (۱۳۴۶). مابعدالطبیعه، شرح ابن رشد، م، حکمت، تهران.

- بهمنیار، ا (۱۳۷۶). التحصیل، تصحیح مطهری، م، دانشگاه تهران، تهران.

- Kemal, S. (2012). *The Philosophical Poetics of Alfarabi, Avicenna and Averroes: The Aristotelian Reception*. Routledge.

- Avicenna, Poem de la medicine. (1956). *al-Husayn Ibn Abd Allah Ibn Sina: Urguza fi T-tibb Cantica Avicenna*, Societed, Edition Les Belles Letters.

- Avicenna. (2004) *Ilahiyat, English and Arabic, The metaphysics of The healing: a parallel English-Arabic text*. Brigham: Young University.

- Morewedge, P. (2015). *The 'Metaphysica' of Avicenna (ibn Sīnā): A critical translation-commentary and analysis of the fundamental arguments in Avicenna's 'Metaphysica' in the 'Dānīsh Nāma-i'alā'ī ('The Book of Scientific Knowledge')*. Routledge.





عرفان اسلامی

Islamic Gnosis

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس:

شناخت تحقیقی و تحلیلی مبانی عرفان اسلامی بر پایه مهم ترین متون عرفانی مخصوصا فصوص الحکم ابن عربی.

رئوس مطالب:

- حکمت بحثی و ذوقی
- تفاوت معنای اساسی فلسفه و عرفان ؛ وحدت و کثرت، خدا؛ موضوع یا مساله، علیت و تجلی، تنزیه و تشبیه، عقل و حیرت، زبان عرفان
- مهم ترین عناصر اندیشه ابن عربی
- وحدت وجود، رابطه حق و خلق، تشبیه و تنزیه، انسان کامل، واقعیت و خاتم ولایت، تاویل، نقد عقل، عشق و زیبایی و خیال

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+





منابع اصلی:

-ابن ترکه، ص (۱۳۷۲). تمهید القواعد، شرح جوادى آملی، ع، الزهرا، تهران.

-ابن عربی، م (۱۴۰۰). فصوص الحکم، تحقیق عقیفی، ا، دارالکتاب العربی، بیروت.

-قیصری، د (۱۳۷۵). شرح فصوص الحکم، علمی فرهنگی، تهران.

-کاشانی، ع (۱۳۷۰). شرح فصوص الحکم، بیدار، قم.

-موحد، م و موحد، ص (۱۳۸۵). ترجمه فصوص الحکم، کارنامه، تهران.

منابع فرعی:

-ابوزید، ح (۱۳۸۵). چنین گفت ابن عربی، نیلوفر، تهران.

-حکمت، ن (۱۳۸۹). مباحثی در عرفان ابن عربی، علم، تهران.





معرفت شناسی در حکمت متعالیه

Epistemology in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: ۰
نوع درس: اختیاری	حل تمرین: ندارد
	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

تحلیل اندیشه های معرفت شناختی ملاصدرا و بررسی نقش آن در حکمت متعالیه و ارتباط مباحث فلسفی حکمت متعالیه با معرفت شناسی

رئوس مطالب:

- ماهیت و اقسام علم و اقسام معقولات
- تحلیل حقیقت تعقل و مساله اتحاد عقل ، عاقل و معقول در حکمت متعالیه
- کیفیت حصول عقل فعال در نفس انسان
- ساختار معرفت در حکمت متعالیه
- ارزش معرفت و ارتباط آن با بحث ملاک در قضایا
- مباحث وجود ذهنی و ارتباط آن با مباحث معرفت شناسی





روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
—	+	+	+

منابع اصلی :

- ملاصدرا ، م، (۱۳۸۶) . مفاتیح الغیب، ج ۱ ، بنیاد حکمت اسلامی صدرا،تهران .
- _____ (۱۳۸۶) . الحکمة المتعالیه فی الاسفار الأربعة، ج ۲و ۳، مصطفوی، تهران.
- _____ (۱۳۶۹) . الشواهد الربوبیة فی المناهج السلوکیه، مرکز نشر دانشگاهی ،مشهد.

منابع فرعی :

- ابن سینا، ح، (۱۳۶۸)، الهیات الشفاء، تصحیح مدکور، ناصر خسرو،تهران.
- ابو البرکات بغدادی ، ه، (۱۳۷۸)، الكتاب المعتبر فی الحکمه، دانشگاه اصفهان، اصفهان.
- بهمنیار، ا، (۱۳۷۵). التحصیل، تصحیح مطهری ، م، دانشگاه تهران ،تهران.
- جوادى، ع، (۱۳۷۵). رحيق مختوم ، اسراء ، قم.
- خمینی، ر،(۱۳۸۱).تقریرات فلسفه، اردبیلی،ع، موسسه نشر آثار امام خمینی، تهران.
- سبزواری ، م،(۱۳۸۴) .شرح المنظومه، تصحیح حسن زاده آملی، ح ، ناب، تهران.
- فخرالدین، م،(۱۴۱۲ق). المباحث المشرقیه ،بیدار، قم.





حکمت مشاء ۲

Peripatetic Philosophy2

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

تحقیق و تحلیل اهم مباحث و آراء ابن سینا در الهیات

رئوس مطالب:

- عشق و نسبت های عاشق و معشوق در وجود شناسی فلسفه ابن سینا
- مبدأ و معاد و نبوت در هستی شناسی فلسفه ابن سینا
- مبدئیت الهی و چگونگی صدور و پیدایش مبادی عالییه و نظریه عنایت
- نظام عقلی و عوالم وجود در آراء فلسفی ابن سینا و عاشق و معشوق در حکمت مشاء سینوی

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
—	+	+	+

منابع اصلی:

- ابن سینا، ح، (۱۳۶۸). الهیات شفا، ، ناصر خسرو، تهران.

_____ (۱۳۶۸). المبدء و المعاد، دانشگاه مک گیل و دانشگاه تهران، تهران .

_____ (۱۴۰۴). التعليقات. مکتب الاعلام الاسلامی، قم .





منابع فرعی:

- ابن سینا، (۱۴۰۰). مجموعه رسائل، بیدار . قم.

- _____، (۱۳۸۱). الاشارات و التنبيهات نمط ۴، ۸، ۹ و ۱۰، بوستان کتاب، قم .

- _____، (بی تا) النجاه من الغرق فی بحر الضلالات، تصحیح دانش پژوه ، م ، دانشگاه تهران، تهران .

- بهمنیار ، ا (۱۳۷۶). التحصیل، تصحیح مطهری ، م ، دانشگاه تهران ، تهران .

- Kemal, S. (2012). *The Philosophical Poetics of Alfarabi, Avicenna and Averroes: The Aristotelian Reception*. Routledge.

- Avicenna, Poem de la medicine.(1956). *al-Husayn Ibn Abd Allah Ibn Sina: Urguza fi T-tibb Cantica Avicenna*, Societed, Edition Les Belles Letters.

-Avicenna.(2004) *Ilahiyat, English and Arabic, The metaphysics of The healing: a parallel English-Arabic text*. Brigham: Young University.

-Morewedge, P. (2015). *The 'Metaphysica' of Avicenna (ibn Sīnā): A critical translation-commentary and analysis of the fundamental arguments in Avicenna's 'Metaphysica' in the 'Dānīsh Nāma-i'alā'ī' ('The Book of Scientific Knowledge')*. Routledge.

- Goodman, L. E. (2013). *Avicenna*. Routledge.

- Burrell, D. B. (1992). *Knowing the Unknowable God: Ibn-Sina, Maimonides, Aquinas*. University of Notre Dame Press.





حکمت در کتاب و سنت

Theosophy in the Quran and Sunnah

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

- مطالعه و تحقیق در قرآن و روایت به منظور دست یابی به معارف عقلی و حکمت بحثی

- تبیین تفاوت‌های فلسفه و حکمت

رئوس مطالب:

- بررسی دستگاه‌های مفسران و حکیمان مسلمان در باب معارف عقلی در قرآن و روایات

- عقل گرایی، نص گرایی، ایمان گرایی

- علیت و مشیت الهی در قرآن

- خدا و طبیعت ، خدا و انسان، خیر و شر در قرآن

- نبوت و امامت و معاد در قرآن

روش ارزشیابی :



ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+



منابع اصلی

- طباطبائی، م، (۱۹۷۱). المیزان فی تفسیر القرآن، موسسه الاعلمی للمطبوعات، بیروت .
- کلینی، م (بی تا). اصول کافی، حیدری، قم.
- ملاصدرا، م (۱۳۶۹). تفسیر القرآن الکریم، بیدار، قم .
- _____ (۱۳۶۷). شرح اصول کافی، تعلیقات نوری، م، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، تهران .

منابع فرعی:

- جوادی آملی، ع، (۱۳۷۸). حکمت نظری و عملی در نهج البلاغه، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم .
- _____ (۱۳۷۹). علی بن موسی الرضا علیه السلام و الفلسفه الالهیه، دارالاسلام، قم .





حکمت اشراق

Philosophy of Illumination

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: ۱
نوع درس: اختیاری	حل تمرین: ندارد
	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

بررسی تحلیلی حکمت اشراق و تبیین نکات محوری در آن

رئوس مطالب:

- فلسفه اشراق، احیاء دوباره فلسفه در جهان اسلام

- جایگاه نور و ظلمت، وجود و ماهیت در هستی شناسی سهروردی

- سرچشمه های حکمت اشراق

- شیخ اشراق و نقد حکمت مشاء

- نوآورهای فلسفی شیخ اشراق: فیض، صدور، رمز، تجلی و تاویل

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+





منابع اصلی

- ابراهیمی دینانی، غ (۱۳۸۸). شعاع اندیشه وشهود در فلسفه سهروردی، حکمت ، تهران.
- سهروردی، (۱۳۷۲). مجموعه مصنفات شیخ اشراق، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، تهران .
- قطب الدین شیرازی، م (۱۳۹۴) شرح حکمه الاشراق، حکمت ، تهران .

منابع فرعی:

- ابراهیمی دینانی، غ (۱۳۸۸). شعاع اندیشه وشهود در فلسفه سهروردی، حکمت ، تهران.
- پور نامداریان، ت (۱۳۹۸) عقل سرخ ،سخن ، تهران .
- شهرزوری، م (۱۳۸۰) شرح حکمه الاشراق، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ، تهران .
- قطب الدین شیرازی، م (۱۳۹۴) شرح حکمه الاشراق، حکمت ، تهران .
- موحد، ص (۱۳۸۴) نگاهی به سرچشمه های حکمت اشراق و مفهوم های بنیادی آن ، کتابخانه طهوری ، تهران .
- یزدان پناه ، ی (۱۳۹۸) حکمت اشراق ، سمت ، تهران .





وجود شناسی تطبیقی

Comparative Ontology

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس:

مقایسه اجتهادی در وجودشناسی میان فلسفه غرب و فلسفه اسلامی

رئوس مطالب:

وجودشناسی در حکمت مشایی ، حکمت اشراقی و حکمت متعالیه و مقایسه آنها با یکدیگر

مقایسه وجودشناسی در فلسفه اسلامی و فلسفه غرب با تاکید بر :

وجودشناسی در ابن سینا، شیخ اشراق، ملاصدرا

وجود شناسی در هراکلیتوس، پارمیندس، افلاطون، ارسطو، دکارت، کانت، هگل، هایدگر

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+





منابع اصلی :

- ابن سینا، ح (۱۳۹۴). الهیات من کتاب الشفاء، تحقیق حسن زاده آملی، ح ، بوستان کتاب، قم.
- ارسطو، (۱۳۶۶). متافیزیک، ترجمه خراسانی، ش ، گفتار. تهران .
- افلاطون، (۱۳۸۰). دوره آثار افلاطون، ترجمه لطفی، م و کاویانی ، ر، خوارزمی، تهران .
- ملاصدرا، م (۱۳۸۱). الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه العقلیه ج ۶، تصحیح احمدی ، بنیاد حکمت اسلامی صدرا ، تهران .
- _____ (۱۳۸۳). الشواهد الربوبیه فی المنابع السلوکیه، تصحیح محقق داماد، م بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .

منابع فرعی:

- دکارت، ر (۱۳۶۳). تأملات در فلسفه اولی، ترجمه احمدی، مرکز نشر دانشگاهی، تهران .
- ژیلسون، ا (۱۳۹۴). هستی در اندیشه فیلسوفان، ترجمه طالب زاده، ح و شمشیری، م ، حکمت، تهران .
- کانت، ا (۱۳۹۴). نقد عقل محض، ترجمه نظری، ب ، ققنوس، تهران.
- مجتهدی ، ک (۱۳۷۰). درباره هگل و فلسفه او، مجموعه مقالات ، امیرکبیر، تهران.





خداشناسی و صفات الهی تطبیقی

Comparative Theism and Divine Attributes

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

- شناخت تطبیقی آراء فیلسوفان مسلمان و فلاسفه غرب در خداشناسی و صفات الهی

رئوس مطالب:

- راههای شناخت خدا (ایمان، عقل، کشف و شهود، الهام، وحی)

- اثبات پذیری و اثبات ناپذیری خداوند

- وحدت و بساطت وجود و ذات الهی و مقایسه آن با تثلیث در مسیحیت

- سرمدیت، تغییر ناپذیری، عدم تناهی خداوند

- معنا شناختی اوصاف الهی از قبیل: اشتراک ، تمثیل ، تعطیل

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+





منابع اصلی

- باربور، ا (۱۳۶۴). علم و دین، ترجمه خرمشاهی، ب، مرکز نشر دانشگاهی، تهران.

- سبزواری، م (۱۳۸۷). شرح الاسماء، دانشگاه اصفهان، اصفهان.

- گیسلر، ن (۱۳۸۸). فلسفه دین، ترجمه آیت اللهی، ح، حکمت، تهران.

- ملاصدرا، م (۱۳۸۱). المبدأ و المعاد فی الحکمة المتعالیه، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران.

- _____ (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب، ج ۱ و ۲، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران.

- هوک، ج (۱۳۸۱). فلسفه دین، ترجمه ساکلی، ب، الهدی، تهران.

- Kaisy-Friemuth, E. (2006). God and Humans in Islamic Thought: 'Abd al-Jabbar, Ibn Sina and al-Ghazali.





زندگی و فلسفه در حکمت متعالیه

Life and Philosophy in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: حل تمرین: ندارد
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

- بررسی و تحقیق در مورد نسبت فلسفه با زندگی و مبانی فلسفه اجتماعی حکمت متعالیه

رئوس مطالب:

- اهداف و کاربردهای فلسفه از نظر فارابی و ملاصدرا

- فلسفه مدنی ملاصدرا و بررسی پیشینه آن در علم مدنی فارابی

- مبانی و فلسفه تعلیم و تربیت در حکمت متعالیه

- نسبت زیبایی شناسی و عشق شناسی و هنر با تعالی انسان و جامعه

- نظریه عدالت اجتماعی در حکمت متعالیه

- اخلاق اجتماعی در حکمت متعالیه و پیشینه آن در فلسفه مدنی فارابی

- جایگاه مدینه و تمدن در اندیشه ملاصدرا

- دیدگاه ملاصدرا به علوم، فنون و صنایع

- خانواده و جایگاه زن در فلسفه ملاصدرا





روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
—	+	+	+

منابع اصلی:

-فارابی، (۱۹۲۶م) ، تحصیل السعاده، در مجموعه رسایل فارابی، دایره المعارف العثمانیه، هند .

—(۱۹۲۶م) ، التنبيه على سبيل السعاده، در مجموعه رسایل فارابی، دایره المعارف العثمانیه، هند.

منابع فرعی :

-فارابی، (ابی تا) کتاب المله، دارالمشرق، بیروت.

- Corbin, H. (2014). *Avicenna and the Visionary Recital:(Mythos Series)* (Vol. 188). Princeton University Press.

-Avicenna (1957). *Risalat al-ikhsir* , Osman Yalcin Matbaasi.





انسان شناسی در حکمت متعالیه

Humanology in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: ۱
نوع درس: اختیاری	حل تمرین: ندارد
	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

- بررسی و تحلیل دیدگاه حکمت متعالیه در مورد انسان و ابعاد وجودی او

رئوس مطالب:

- مبانی انسان شناسی در حکمت متعالیه

- شناخت نفس و کیفیت حدوث نفس و تجرد آن در حکمت متعالیه

- ارتباط نفس و بدن و مراتب وجود انسان به عنوان جامع عوالم سه گانه وجود

- سعادت و شقاوت عقلانی و جسمانی انسان

- کمال انسان و انسان کامل در حکمت متعالیه

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+





منابع اصلی

- حسن زاده، ح، (۱۳۷۸). عیون مسایل النفس، امیر کبیر، تهران .
- طباطبائی، م (۱۹۷۱). المیزان فی تفسیر القرآن، موسسه الاعلمی للمطبوعات، بیروت.
- _____ (۱۳۸۸). انسان از آغاز تا انجام، ترجمه لاریجانی، ص، بوستان کتاب، قم .

منابع فرعی :

- ملاصدرا، م (۱۳۶۴). تفسیر القرآن الکریم، بیدار، قم .
- _____ (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .
- _____ (۱۳۸۶). الحکمة المتعالیه فی الأسفار الأربعة العقلیه، جلد ۸ و ۹، مصطفوی، قم .





فلسفه اخلاق در حکمت متعالیه

Moral Philosophy in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

- شناخت اساسی ترین مباحث فلسفه اخلاق و تحلیل و بررسی آراء فیلسوفان حکمت متعالیه در این زمینه

رئوس مطالب:

- بررسی پیشینه رویکرد فلسفی فیلسوفان مسلمان به علم اخلاق و فلسفه اخلاق

- عقل عملی در حکمت متعالیه

- تحلیل حسن و قبح در حکمت متعالیه

- تحلیل فلسفی قضایای اخلاقی مشتمل بر باید و نباید نزد فیلسوفان حکمت متعالیه

- بررسی مکاتب واقع گرای اثبات پذیر و اثبات ناپذیر و غیر واقع گرا در حوزه اخلاق و نسبت آنها با حکمت متعالیه

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+





منابع اصلی :

- ملاصدرا، م (۱۳۶۴). تفسیر القرآن الکریم، بیدار ، قم .

- _____ (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب ، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .

منابع فرعی :

- ملاصدرا، م (۱۳۸۶). رساله سه اصل ، تصحیح نصر، ح ، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .

- Barrow, R. (2007). *An introduction to moral philosophy and moral education*. Routledge.

- Rawls, J., & Herman, B. (2000). *Lectures on the history of moral philosophy*. Harvard University Press.

-Whewell. (1990). *William Lectures on the moral philosophy in England and additional lectures on the history of moral philosophy*. Thoemmes.

-David Daiches, R. (1994). *Moral Philosophy*. Oxford University Presds.





طبیعیات در حکمت متعالیه

Physics in Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: ۰ حل تمرین: ندارد
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

شناخت تحلیلی مباحث طبیعیات در حکمت متعالیه و مقایسه آن با طبیعیات حکمت مشاء

رئوس مطالب:

- تحلیل معناشناختی طبیعیات در فلسفه و تفاوت آن با علوم تجربی بنیادهای فلسفی طبیعیات در فلسفه اسلامی
- حقیقت جسم نزد فیلسوفان مسلمان (نظریه اتصال جوهری، اتمیسم و قول به جزء لا یتجزی، نظریه هیولی و صورت و...
- نحوه وجود عالم طبیعیات و حدوث و قدم عالم جسمانی در حکمت متعالیه
- مزاج و عناصر اربعه و اجرام فلکی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی:

- ابن سینا، ح (۱۴۰۸ق). الشفاء فی الطبيعيات، تصحیح مدکور، مکتبه آیه الله نجفی، قم.
- ملاصدرا، م (۱۳۸۶). الحکمة المتعالیه فی الأسفار الأربعة العقلیه، جلد ۸ و ۹، مصطفوی، قم.





منابع فرعی:

- ابن سینا، ح (۱۴۰۸). الاشارات و التنبیهات، مکتبه آیه الله نجفی، قم .

- ارسطو، (۱۳۶۸). طبیعیات ، ترجمه خرمشادم ، امیر کبیر، تهران .

- مشکوه الدینی، ع (۱۳۴۷) . تاثیر و مبادی آن یا کلیات فلسفه طبیعی صدر الدین شیرازی، کتابخانه ابن سینا، تهران .





روش تحقیق پیشرفته

Advanced Research Methods

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: ندارد
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

شناخت پارادایم های روشی در فلسفه و دین، آموزش تخصصی نگارش رساله، طرح پژوهشی و مقاله داخلی و بین المللی

رئوس مطالب:

اهمیت نظری بررسی پارادایمهای روشی بر مکاتب روش پژوهی، دقایق عملی پژوهش

بررسی پارادایم های عمده حاکم بر علم و فلسفه در طول تاریخ و روشهای قبول یا رد گزاره های دینی و فلسفی در هر پارادایم:

- دوران سنت: علم، فلسفه و دین پژوهی در دوران سنت

- دوران مدرن: علم، فلسفه و دین پژوهی در دوران مدرن

- دوران پست مدرن: علم، فلسفه و دین پژوهی در دوران پست مدرن

- دوران فراپست مدرن: علم، فلسفه و دین پژوهی در دوران فراپست مدرن

تعمیق مهارتهای عملی پژوهش

- تفاوت تحقیقات علمی - پژوهشی، ترویجی و آموزشی

- چگونگی انجام مراحل پژوهش: یافتن موضوع نوآورانه، تربیت چشم مساله یاب، تدوین مسائل پژوهشی برای موضوع، جمع آوری

اطلاعات در راستای حل مسائل پژوهش، نگارش مطابق اصول علمی و برای برقراری بهترین مفاهیم با مخاطب





- تفاوت‌های دقیق اقسام روش تحقیق در دین پژوهی (مانند روش تحلیلی- منطقی، روش مقایسه‌ای، روش تاریخی، روش تجربی، روش میان رشته‌ای، روش پدیدارشناختی، روش سمانتیکی، روش هرمنوتیکی)

- موظف ساختن دانشجو بر تسلط بر روش‌های بین المللی ارجاع مانند APA و استفاده از نرم افزارهای استناد مانند Endnote و

پژوهشیار در تحقیق کلاسی

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی:

ایزدی، ج، فرامرز قراملکی، ا (۱۳۸۴) قوم مداری اندیشه و راه حل واتسن (با تاکید بر مطالعات دینی)، فصلنامه اندیشه دینی.

برت، ا (۱۳۷۴). مبادی ما بعد الطبیعی علوم نوین، ترجمه سروش، ع. تهران

حقیقی، ش (۱۳۸۰). گذار از مدرنیته؟ نیچه، فوکو، لیوتار، دریدا، تهران

فرامرز قراملکی، ا (۱۳۸۳). از کثرت گرایی تا جهان شمولی معرفت معرفت، مقالات و بررسی ها

فرامرز قراملکی، ا (۱۳۹۵). روش شناسی مطالعات دینی (تحریری نو)، مشهد



(Editor), Vanhoozer The Cambridge Companion to Postmodern Theology (2003). Kevin J. Cambridge: Cambridge University Press.



علت بازنگری برنامه درسی :

گذشت چندین سال از بازنگری سرفصلهای دکتری و نکاتی که اساتید محترم گروه طی سالهای تجربه تدریس اندوخته اند از طرفی و نیز نیازهای جدید جامعه و دانشجویان از طرف دیگر بازنگری سرفصلهای مذکور را ضروری می نماید. برنامه فعلی، بازنگری شده برنامه سابق است که در تاریخ ۹۰/۵/۲۳ به تصویب ستاد سیاستگذاری برنامه های درسی دانشگاه رسیده است .





۱- جدول تطبیقی دروس تخصصی

توضیحات	استاد بازنگری کننده درس	دروس جدید		دروس قدیم	
		تعداد واحد		تعداد واحد	
		عملی	نظری	عملی	نظری
اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر ارشد ریاحی		۲		۲
وجود شناسی در حکمت متعالیه					
اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر ارشد ریاحی		۲		۲
علیت و حرکت در حکمت متعالیه					
اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر فروغ السادات رحیم پور		۲		۲
علم النفس و معادشناسی حکمت متعالیه					
اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر بیدهندی		۲		۲
الهیات در حکمت متعالیه					
اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر شانظری		۲		۲
فلسفه مشاء ۱					
اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر صادقی		۲		۲
عرفان اسلامی					



۲- جدول تطبیقی دروس اختیاری

توضیحات	استاد بازنگری کننده درس	دروس جدید		دروس قدیم	
		تعداد واحد		تعداد واحد	
		نظری	عملی	نظری	عملی
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	نظر جمعی اساتید گروه	۲		۲	
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	دکتر مشکاتی	۲		۲	
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	نظر جمعی اساتید گروه	۲		۲	
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	نظر جمعی اساتید گروه	۲		۲	
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	دکتر پروین نبیان	۲		۲	
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	نظر جمعی اساتید گروه	۲		۲	
اصلاحات عمده در محتوا و اهداف و منابع	دکتر سید مهدی امامی جمعه	۲		۲	
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	نظر جمعی اساتید گروه	۲		۲	
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	نظر جمعی اساتید گروه	۲		۲	
اصلاحات جزئی در محتوا و منابع	نظر جمعی اساتید گروه	۲		۲	
جدید	نظر جمعی اساتید گروه	۲			



